

СТАНОВИЩЕ

от проф. днк Мария Антонова Шнитер

относно материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки

професионално направление 2.1. Филология ,

(Българска литература – Възрожденска литература и Фолклор)

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 96 от 11.11.2025 г. и в интернет-страницата на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „История на литературата и сравнително литературознание“ към Филологически факултет, като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Здравко Трифонов Дечев, от същата катедра.

Със заповед РД-22-47/09.01.2026 г. съм определена за член на Научното жури по конкурса, а в съответствие с решение на НЖ (Протокол No 1/ 23.01.2026 г.) предоставям на вашето внимание следното становище:

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Познавам д-р Здравко Дечев от далечните времена на неговия кандидат-докторантски изпит и още тогава оцених високата му академична култура и присъщата му способност за аналитично вглеждане в литературната традиция. През изтеклите десетилетия бях свидетел на неговото съзряване като изследовател и съм убедена, че процедурата по хабилитацията му е навременна и солидно аргументирана.

Представеният от д-р Дечев комплект материали на хартиен и електронен носител е в пълно съответствие със ЗВО, ЗРАС, с ПРАС ПУ и с минималните национални изисквания.

Кандидатът е приложил за участие в конкурса общо 17 научни труда – 7 статии (една от тях отразена във WoS) в тематичната област на конкурса и 8 с по-обща филологическа тематика, и 2 монографии в тематичната област на конкурса. Едната от монографиите представлява преработен вариант на защитената му през 2007 г. докторска дисертация.

Всички научни трудове са публикувани в България, по-точно (с едно единствено изключение) в Пловдив, което превръща З. Дечев в безспорно „пловдивски глас“ в съвременната ни хуманитаристика.

Приемат се за рецензиране и се отчитат при крайната оценка всичките 17 научни труда, които са извън дисертацията.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Оценка на учебно-педагогическата дейност и подготовка на кандидата

Вече две десетилетия Здравко Дечев е незаобиколима интегрална част от академичния състав на катедра „История на литературата и сравнително литературознание“. Той води лекциите и семинарните занятия по фолклор и българска възрожденска литература на всички филологически специалности, с което значително допринася за изграждането на необходимия фундамент за бъдещото научно израстване на своите студенти. Прави впечатление неговият „преподавателски аскетизъм“ – за разлика от популярната напоследък тенденция всеки да претендира за всякаква компетентност и да се нагърбва с всевъзможни посилни и непосилни ангажименти, Дечев стриктно удържа присъствието си в избраното изследователско поле, което му дава шанс да развие и задълбочи вглеждането си в него.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Сред представените за рецензиране научни трудове в областта на възрожденската литература и фолклористиката първо място заема новопоявилата се монография „*Около мъртвото тяло (Сюжети по Възраждането)*“ – Пловдив, 2026. В нея кандидатът обобщава резултатите от многогодишните си задълбочени занимания с темата за (мъртвото) тяло във възрожденската литературна традиция. Приносите му тук не подлежат на съмнение, доколкото избраната оптика дава възможност за оригинални и неочаквани аналитични резултати. Умелото боравене с текстовия материал в широк хронологически обхват (от Паисий и Софроний до Ботев) налага впечатлението за овладян литературно-исторически подход, обогатен от прецизното познаване на фолклора, за съжаление не докрай оползотворено. Бих окачествила крайния резултат по-скоро като „антропология на литературата“, нежели като „фолклористика“ (и това в никакъв случай не е критика!). В целия текст думата „фолклор“ се среща 30-тина пъти и то най-вече като обект за отгласване и оразличаване на литературния текст. Пофокусираното вглеждане във фолклорната традиция би довело до още по-интересни заключения, особено що се отнася до мотива за геройската смърт¹. Като цяло (вероятно целенасочено) е игнорирана огромната изследователска традиция по темата за смъртта и умирането

¹ тук бих обърнала внимание върху двутомника на Т. Моллов *Болен Дойчин*. (Велико Търново, 2012)

(частично достъпна и на български) – предполагам, че ако морбидните уклони на Здравко Дечев продължат, това би била една възможна следваща стъпка.

Предложените за рецензиране статии до голяма степен предхождат направените в книгата обобщения (първите 7 в списъка на материалите по конкурса) и за тях се отнася казаното по-горе. Към тях бих добавила незаслужено изключената от този списък *Възрожденският акт на записване на народното устно слово*, която е единствената с по-тясно фолклористична насоченост. Трите обзорни статии, посветени на съвременната литература (публикувани в сп. Страница) свидетелстват за широко разтвореното ветрило на интереси и компетентности на д-р Дечев и допълват профила му на утвърден познавач на българското художествено слово.

Оценка на личния принос на кандидата

Представените за рецензиране научни трудове са безспорно оригинални и самостоятелно създадени от д-р Дечев.

Прави впечатление, че поне засега най-„видими“ (и съответно цитирани) се оказват не собствено научните текстове на кандидата, а по-скоро неговите литературно-критически обзори. Очаквам в бъдеще акцентът на читателското внимание да се измести в посока към по-„трудно смилаемите“ му приноси – макар че за всички ни е ясно, че за пълноценната „употреба“ на подобни текстове понякога са нужни години.

3. Критични забележки и препоръки

Единствената ми препоръка за бъдещото научно и академично развитие на д-р З. Дечев е свързана с необходимостта от по-голяма публичност на неговата изследователска работа. Както вече споменах, той е сред най-убедителните „пловдивски“ гласове на младата ни хуманитаристика, но това поставя въпроса за неговата „чуваемост“. Убедена съм, че неговите научни резултати биха намерили своите заинтересувани читатели не само в по-широк национален контекст, но и в целия славянски свят, а и отвъд неговите граници (особено що се отнася до приносите в областта на литературната антропология). В този смисъл – препоръчвам му да се ориентира към по-авторитетни периодични издания у нас и особено в чужбина.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Единственият кандидат в конкурса е представил значителен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС ‘доктор’, които съдържат оригинални научни приноси и са получили признанието на колегията. Научната, преподавателската и административната квалификация на Здравко Дечев е несъмнена.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни приноси, намирам за основателно да дам

своята **положителна** оценка и да препоръчам на почитаемото Научно жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на гл. ас. д-р Здравко Трифонов Дечев на академичната длъжност ‘доцент’ в научната специалност *Българска литература – възрожденска литература и фолклор*, ПН 2.1. Филология, област на висше образование 2. Хуманитарни науки.

Изготвил становището:

(подпис)

17.02.2026 г.

проф. днк Мария Шнитер

(ак. дл., н. ст., име, фамилия)